

Rammeverk for lokalt gitt skriftlig eksamen

Rammeverket er et dynamisk dokument og vil revideres når det kommer endringer i lovverk og nye føringer for oppgaveproduksjon og sensur. I tillegg vil erfaringer fra oppgaveutviklere, sensorer og fagansvarlige i fylkeskommunene og Novari IKS kunne bidra til endringer.

Innhold

Rammeverk for lokalt gitt skriftlig eksamen	1
1. Formålet med rammeverket	1
2. Om eksamen og sensur i opplæringsforskriften	1
3. Landssamarbeidet for lokalt gitt skriftlig eksamen	1
3.1 Oppnevning av oppgavenemnder og sensorer	2
4. Læreplanen er utgangspunkt for det vi prøver til eksamen	2
5. Kvalitetskriterier for utvikling av eksamen	3
6. Retningslinjer for utvikling av eksamensoppgaver	3
6.1. Bruk flere oppgaver og oppgavetyper	4
6.2. Lag oppgavetekster som er tydelige for kandidaten	4
6.3. Lag en eksamen som er så rettferdig som mulig	5
6.4. Gi tydelig informasjon om eksamen	5
6.5 Kvalitetssikring av oppgavesett	6
7. Retningslinjer for utvikling av eksamensveiledninger	7
7.1 Gi tydelig informasjon om eksamen	8
7.2 Lag tydelige vurderingskriterier	8
7.3 Sjekkliste for faglig kvalitetssikring av vurderingskriterier	8
8. Sensur av eksamenssvar	9
8.1 Sensuren foregår i PAS (prøveadministrasjonssystemet)	9
8.2 Eksamenssvar uten innhold eller mistanke om feil ved eksamenssvar	10
8.3 Plagiatkontroll	10
8.4 Mistanke om juks	10
8.5 Individuell sensur og felles sensur	11

1. Formålet med rammeverket

Rammeverket for lokalt gitt skriftlig eksamen skal bidra til god kvalitet i eksamen og skal brukes av både oppgavenemnder og sensorer. Rammeverket er overordnet og gir ikke spesifikke rammer for hvert fag. Kvalitetskravene til eksamensoppgaver og sensur er tydeligere beskrevet enn før, og rammeverket skal bidra til å styrke kvaliteten i arbeidet med eksamen i alle ledd.

Rammeverket beskriver først generelle føringer for eksamen og kvalitetskriterier for utvikling av eksamen. Deretter beskrives retningslinjer for å utvikle og kvalitetssikre eksamensoppgaver og eksamensveiledninger med vurderingskriterier. Til slutt beskrives retningslinjer for sensur.

2. Om eksamen og sensur i opplæringsforskriften

Opplæringsforskriften gir følgende føringer for eksamen og sensur:

- *Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til eleven, lærlingen, lærekandidaten eller praksisbrevkandidaten ved avslutninga av opplæringa i fag (§9-15).*
- *Eksamen skal vere i samsvar med kompetansemåla i læreplanen (§ 9-25).*
- *Kompetansemåla skal forståast i lys av teksten om faget i læreplanen (§ 9-1).*
- *Eksamen skal gi eleven eller privatisten høve til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mogleg ut frå eksamensforma (§9-25).*
- *Ein eksamenskarakter skal vere uttrykk for den kompetansen kvar enkelt elev eller privatist viser på eksamen (§9-25).*
- *Ved lokalt gitt eksamen har kommunen eller fylkeskommunen ansvaret for å utarbeide eksamensoppgåver, setje dato for eksamen og gjennomføre sensur, om ikkje noko anna er fastsett i læreplanen i faget (§9-26).*
- *Alle eksamenssvar skal vurderast av to sensorar (...)*

Ved lokalt gitt eksamen skal minst éin sensor vere ekstern. Faglæraren skal vere sensor om kommunen eller fylkeskommunen ønskjer det (§9-33).

3. Landssamarbeidet for lokalt gitt skriftlig eksamen

Det går fram av opplæringsforskriftens § 9-26 at det er fylkeskommunen som har ansvar for å utarbeide eksamensoppgaver til lokalt gitt skriftlig eksamen. Fylkeskommunene har inngått et landsdekkende samarbeid om oppgaveproduksjon og sensur for alle skriftlige lokalt gitte eksamener. Dette innebærer at ansvaret for oppgaveproduksjon og sensur i de ulike fagkodene blir fordelt mellom

fylkeskommunene. Fagansvarlige i hver fylkeskommune har et overordnet ansvar for kvalitetssikring av eksamen og rekrutterer fagpersoner til oppgaveproduksjon og sensur fra fagmiljøer over hele landet. I tillegg samarbeider fylkeskommunene om opplæring og samlinger for oppgavenemnder og sensorer. Landssamarbeidet koordineres av Novari IKS og bidrar til å sikre en lik og rettferdig eksamen og sensur for kandidatene.

3.1 Oppnevning av oppgavenemnder og sensorer

Fylkeskommunene oppnevner, så langt det er mulig, oppgavenemnder som består av minimum to oppgaveutviklere og én kvalitetssikrer. I tillegg benyttes en profesjonell aktør til språkvask og oversetting av eksamensoppgavene.

Fylkeskommunen oppnevner minimum to fagpersoner som sensorer i hvert fag.

Fylkesdirektørkollegiet for kompetanse og utdanning (FKU) har besluttet at skal alle skriftlige eksamener med lokalt gitt sensur skal sensureres av to eksterne sensorer fra og med 01.01.2025.

Oppgavenemnder og sensorer skal, om mulig, rekrutteres fra flere fylkeskommuner. For at ansvarlig fylkeskommune skal komme i kontakt med fagpersoner som kan bidra med oppgaveproduksjon og sensur, er det viktig at skolene har foreslått sine faglærere som fagpersoner i aktuelle fagkoder i PAS. Fagpersoner som ikke har tilhørighet på en skole, kan foreslås av fylkeskommunen.

4. Læreplanen er utgangspunkt for det vi prøver til eksamen

En forutsetning for at eksamen skal kunne gi riktig informasjon om kompetansen til kandidaten er at oppgavenemndene bruker læreplanen for å definere hva som kan prøves til skriftlig eksamen i faget. En beskrivelse av den kompetansen og det faglige innholdet som skal prøves, kalles et *konstrukt*. Konstruktet skal i utgangspunktet ligge fast, men kan justeres ved behov. Konstruktet vil, gitt de praktiske begrensningene som ligger i eksamensformen, være noe smalere enn den kompetansen som hele læreplanen og standpunktvurderingen omfatter. Dette kommer også tydelig fram i forskriften, der det står at eksamen skal gi kandidaten mulighet til å vise kompetansen sin «i så stor del av faget som mulig ut fra eksamensformen». Hvor stor del av kompetansen i læreplanen som prøves til eksamen kan variere, blant annet ut fra eksamensform, tidsramme og hvordan kompetansemålene er formulert i læreplanene. Dette er en viktig diskusjon som må tas i det enkelte fag.

5. Kvalitetskriterier for utvikling av eksamen

Oppgavenemnder og sensorer må sikre at eksamen og sensur er av god kvalitet og i tråd med kvalitetskriteriene under.

Pålitelighet (reliabilitet)

Pålitelighet handler om i hvilken grad vi kan stole på at eksamensresultatene gir et presist bilde av den kompetansen kandidaten viser på eksamen og ikke andre faktorer, som for eksempel sprikende vurderinger blant sensorer. Fordi eksamen har store konsekvenser for den enkelte, må påliteligheten være så høy som mulig. Litt forenklet kan vi si at vi øker påliteligheten ved å øke antallet oppgaver, utvikle tydelige vurderingskriterier og la sensorer vurdere oppgavene uavhengig av hverandre. Når påliteligheten er lav, kan vi ikke si sikkert hva det er vi måler til eksamen.

Gyldighet (validitet)

Gyldighet handler om at et resultat på en eksamen gjenspeiler den faglige kompetansen til en kandidat på en troverdig måte. Det betyr at oppgavene må være laget i tråd med beskrivelsen av kompetansen som eksamen er ment å måle, også kalt konstruktet. Oppgavene må også være innenfor beskrivelsen av fagets innhold slik det er definert i læreplanen. En forutsetning for å kunne si noe om at en eksamen er gyldig er at påliteligheten er tilstrekkelig høy.

Rettferdighet

Rettferdighet handler om at oppgaver, vedlegg og lignende verken skal være støtende for enkelte grupper, eller utilsiktet favorisere en gruppe framfor andre grupper for eksempel ved valg av tema, hvordan oppgavene er utformet eller hvordan vurderingskriteriene er utformet.

Håndterbarhet

Håndterbarhet handler om at valg av oppgaver må være tilpasset tidsrammen for eksamen og i tråd med tilgjengelige ressurser, som for eksempel hvilke hjelpemidler kandidatene kan bruke på eksamen.

6. Retningslinjer for utvikling av eksamensoppgaver

Når dere lager oppgaver til eksamen, skal dere sikre at eksamen er mest mulig gyldig, pålitelig, rettferdig og håndterbar innenfor rammene som til enhver tid gjelder for oppgaveutvikling. Et overordnet mål er at kandidaten få vise kompetansen sin på flere og varierte måter. Oppgavesettet skal samlet sett representere det faglige innholdet og den kompetansen som kan prøves til eksamen (konstruktet). Nedenfor følger retningslinjer for oppgaveutvikling for lokalt gitt skriftlig eksamen.

6.1. Bruk flere oppgaver og oppgavetyper

Gjennom å la kandidater svare på flere forskjellige oppgaver der det er tydelig hvilke deler av kompetansen som blir vurdert, forsterker vi påliteligheten og gyldigheten i eksamen. For å sikre dette, anbefales det i eksamener med åpne oppgaver å ha minimum tre oppgaver som utgangspunkt for å vurdere kandidatens svar. Valg av oppgavetyper henger sammen med hvilken kompetanse dere ønsker at kandidaten skal vise. Det finnes to hovedkategorier av oppgaver til eksamen:

- **Åpne oppgaver** der kandidaten skriver et eget svar
- **Lukkede oppgaver** der kandidaten velger fra gitte svaralternativer

Innenfor disse to hovedkategoriene finnes det flere ulike oppgavetyper som kan brukes: Dere kan lese mer om oppgavetyperne her: [Oppgavetyper - Kunnskapsdatabasen for eksamens- og prøvesystemet - Confluence.](#)

Det er generelt vanskeligere og mer tidkrevende å lage lukkede oppgaver enn å lage åpne oppgaver. Gevinsten med lukkede oppgaver er at de kan prøve kandidatens kompetanse uten at skriveferdighetene påvirker resultatet. Kandidaten får vist sin kompetanse på flere oppgaver, og de kan skåres automatisk. Begge deler gjør resultatet mer pålitelig. Det må imidlertid vurderes nøye i hvert enkelt fag hvilken kompetanse i læreplanen som eventuelt kan egne seg til denne typen oppgaver. Spesielt viktig er det å være bevisst på at alle hjelpemidler er tillatt under eksamen, og at formuleringen av lukkede oppgavene vil ha stor betydning for hva de måler.

Både åpne og lukkede oppgavetyper skal i så stor grad som mulig kunne besvares direkte i eksamenssystemet. Dere bør derfor unngå å lage oppgaver som krever at kandidaten må laste opp filer i besvarelsen dersom dette ikke er helt nødvendig.

6.2. Lag oppgavetekster som er tydelige for kandidaten

Oppgaveteksten må være forståelig for kandidaten og skal skrives slik at kandidaten ikke misforstår oppgaven. Det at oppgaveteksten skal være tydelig, er ikke til hinder for at den kan være kompleks/sammensatt. Dersom det er forberedelsesdel til eksamen, skal det komme tydelig fram hvordan denne skal forberede kandidaten på utfordringer hen kan møte på eksamen. Dere må sikre at forberedelsesdelen ikke gir kandidatene mulighet til å bruke KI til å generere ferdigproduserte svar til eksamen. Det må derfor gjøres gode, faglige vurderinger både i utformingen av forberedelsesdelen og sammenhengen mellom forberedelsesdel og eksamen.

6.3. Lag en eksamen som er så rettferdig som mulig

Nedenfor er noen eksempler på hva dere må passe på for å unngå at oppgavene kan misforstås, virke provoserende eller diskriminerende.

- Oppgaven bør lages slik at den ikke utilsiktet favoriserer et bestemt kjønn.
- Oppgaven bør ha klart og tydelig språk.
- Oppgaven bør ikke inneholde ord på dialekt eller faste uttrykk som dere ikke kan anta er kjent for alle kandidater, f.eks. «å hoppe etter Wirkola».
- Emner som kan favorisere visse elevgrupper bør unngås. Et eksempel kan være en spanskeksamen der alle oppgaver er knyttet til fotball.
- Oppgaver som introduserer sensitive temaer, i fag der dette er relevant, bør formuleres på en måte som ikke virker unødvendig støtende på kandidater.
- Oppgavene skal utformes på en slik måte at alle kandidater skal kunne ta eksamen (universell utforming).

Her finner dere mer informasjon om universell utforming og brukervennlighet:

[Universell utforming for prøver og eksamen - Kunnskapsdatabasen for eksamens- og prøvesystemet - Confluence \(udir.no\)](#)

6.4. Gi tydelig informasjon om eksamen

Informasjon om eksamenstid og vekting

Lokalt gitt skriftlig eksamen varer i enten fire eller fem timer. Eksamenstiden for det enkelte fag finnes i eksamensplanen, som dere finner her: [Udir - Eksamensplan](#). Det må også gå fram av oppgavesettet om noen oppgaver skal vektes mer enn andre. Dersom det ikke presiseres i oppgavesettet hvordan oppgavene skal vektes, vil det signalisere at alle oppgavene skal vektes likt. Eventuell informasjon om vekting settes inn i forsidemalen til eksamen. I tillegg kan det vurderes om informasjon om vekting bør settes inn i de enkelte oppgavene.

Hjelpemidler til eksamen

Avhengig av hva en oppgave skal prøve, vil hjelpemidler kunne påvirke hvordan kandidaten får vist sin kompetanse i faget. Tilgang til eller begrensninger i hjelpemidler til eksamen, bør begrunnes ut fra kompetansemålene i læreplanen, fagets egenart, fagets nivå og eventuelle nye digitale oppgaveformater. I de nasjonale føringene for hjelpemidler til eksamen er det presisert at alle eksamensoppgaver skal utformes slik at de skal kunne løses *uten* bruk av hjelpemidler. Samtidig er det viktig at eksamen legger til rette for at kandidatene skal kunne bruke tillatte hjelpemidler på en hensiktsmessig måte. Dere finner disse føringene her: [Nasjonale føringene for nettbaserte hjelpemidler til eksamen i videregående \(udir.no\)](#).

Fylkeskommunene har en felles oversikt over nettressurser som er tillatt å bruke under eksamen. Dere finner den nasjonale nettressurslisten her: [Felles nasjonale ressurser - Novari IKS](#). I tillegg kan hvert fylke åpne for noen lisensbaserte ressurser.

Dersom dere har sterke faglige ønsker om spesifikke hjelpemidler til eksamen, f.eks. tilgang til brukermanualer, lover og forskrifter, spesiell programvare, hodetelefoner, bruk av webcamera eller lignende, må dere ta dette opp med fagansvarlig i fylkeskommunen. Alle slike fagspesifikke behov må meldes inn fra fagansvarlige til Novaris ekamenskoordinatorer (NEKO) minst én eksamensperiode i forveien. Årsaken til dette er at eksamensplanen i PAS og informasjon på [Eksamensinformasjon - Kandidat - Udir.no](#) må være tilgjengelig for alle i god tid før eksamen. Se tidsfrister i årshjulet for landssamarbeidet. Årshjulet finner dere her: [Årshjul for eksamen - Novari IKS](#)

6.5 Kvalitetssikring av oppgavesett

Når dere skal kvalitetssikre et digitalt oppgavesett, må dere passe på at de faglige vurderingene samsvarer godt med de tekniske valgene. Det er svært viktig at kvalitetssikreren oppdager eventuelle feil i oppgaver og oppgavesett. Det anbefales at du som er kvalitetssikrer, løser alle oppgavene i forhåndsvisningen, slik eksamenskandidatene skal gjøre det.

Spørsmål som kan være nyttige å stille:

- Måler oppgaven det den skal måle?
- Er oppgavene godt formulert og uten skrivefeil?
- Fungerer oppgavene slik oppgavenemnda ønsker?
- Er oppgavesettets innstillinger korrekte, som f.eks. navigasjonsinnstillinger, informasjonssider og inndelinger?
- Er oppgavesettet universelt utformet?

Før eksamensoppgavene skal publiseres, må fagansvarlig i fylkeskommunen påse at oppgavene oppfyller de tekniske kravene som stilles. Disse kravene kan deles inn i to hovedkategorier: Universell utforming og tekniske oppgaveinnstillinger.

6.5.1 Universell utforming

Universell utforming omfatter alt innhold i eksamensoppgaven og stiller krav til selve utformingen. Dette skal muliggjøre rettferdig gjennomføring for alle kandidater.

Bruk av bilder og tabeller

Bruk av multimedia krever at tilleggsinformasjon blir lagt til for å forenkle gjennomføringen for de som har behov for dette. Dette inkluderer alternativ tekst, bildetekst, media med høy oppløsning mm.

Tydelig utforming

Oppgaven skal lages på en måte som gjør gjennomføringen intuitiv, og setter tydelige rammer som knytter sammen de ulike delene av oppgaven. Dette inkluderer overskriftstørrelser, posisjonering av tekst og media mm.

6.5.2 Tekniske innstillinger

Med tekniske innstillinger menes alle innstillinger som brukes for å både forenkle og muliggjøre gjennomføringen. Disse innstillingene kreves for å sikre rettferdig gjennomføring på lik linje med universell utforming. De mest sentrale innstillingene som må brukes i alle eksamensoppgaver er følgende:

- Brødsmulesti
- Språk
- Plagiat
- Skåring
- Oppgavesett (ikke-lineær, rekkefølge mm.)
- Publisering (riktig fagkode, termin mm.)

I forfatterverktøyet finnes det sjekklister for faglig kvalitetssikring, teknisk kvalitetssikring og publisering av eksamensoppgaver. Disse finnes i mappen *Brukerinformasjon*.

I forfatteverktøyet finnes det også en funksjon som gjør det mulig å gjennomføre en automatisk, teknisk kvalitetssjekk av oppgavesettet.

Funksjonen kan brukes når som helst i løpet av oppgaveproduksjonen. Den tekniske kvalitetssjekken kontrollerer for eksempel skåring, egenskaper, at oppgavene er i tråd med krav til universell utforming og gir tilbakemeldinger i form av *trafikklysmodellen* – rødt, gult og grønt.

Dere kan lese mer om kvalitetssjekken her: [Teknisk kvalitetssjekk - Kunnskapsdatabasen for eksamens- og prøvesystemet - Confluence \(udir.no\)](#).

Dere kan også lese mer om kvalitetssikring av eksamensoppgaver her: [Kvalitetssikring - Kunnskapsdatabasen - Confluence \(udir.no\)](#).

7. Retningslinjer for utvikling av eksamensveiledninger

Oppgavenemnda skal utarbeide eksamensveiledning i samarbeid med fagansvarlig i fylkeskommunen som har ansvar for fagkoden. Veiledningen skal inneholde praktisk informasjon om eksamen,

informasjon om hjelpemidler og vurdering. Mal for eksamensveiledningen og vurderingskriteriene finnes i mappen *Eksamensveiledninger* under *Maler* i forfatterverktøyet.

Det er viktig at kandidater og sensorer er kjent med innholdet i veiledningen før eksamen og sensur. I fag med forberedelsesdag skal dere legge inn lenke til eksamensveiledningen i forberedelsesdelen som kandidaten får, men det skal **ikke** lenkes til eksamensveiledningen i selve eksamensoppgaven.

Eksamensveiledningen skal revideres årlig av oppgavenemnda for å sikre at informasjonen er korrekt i forhold til kommende eksamen. Det skal være utarbeidet eksamensveiledninger i alle fag med oppmeldte kandidater. Alle eksamensveiledninger er tilgjengelig her: [Søk i eksamensveiledninger \(udir.no\)](https://udir.no)

Eksamensveiledninger som er publisert i forkant av en gitt dato (se årshjulet), vil automatisk bli kopiert over til neste eksamensperiode. Fagansvarlig i hver fylkeskommune må påse at automatisk kopierte eksamensveiledninger ikke inneholder feil i f.eks. brødsmulesti, årstall eller eksamensperiode.

7.1 Gi tydelig informasjon om eksamen

Lokalt gitt skriftlig eksamen varer i enten fire eller fem timer. Eksamenstiden for det enkelte fag finnes i eksamensplanen, og skal settes inn i veiledningen. Det skal også framgå av eksamensveiledningen hvilke hjelpemidler og nettressurser kandidatene har tilgang til under eksamen.

7.2 Lag tydelige vurderingskriterier

Utvikling av vurderingskriterier inngår i arbeidet med eksamensveiledningen for det enkelte fag. Det skal utvikles vurderingskriterier som favner alle deler av læreplanen som er mulig å prøve til en skriftlig eksamen (konstruktet). Kriteriene bør ikke ta for seg hvert enkelt kompetansemål, men være mer overordnet og baseres på noen sentrale vurderingsområder i faget. I en del fag kan det være aktuelt å ta utgangspunkt i kjerneelementene i faget, dersom alle disse kan prøves til skriftlig eksamen. Andre sentrale inndelinger som ivaretar helheten i faget, kan også brukes. Vurderingskriteriene skal, så langt det er mulig, være de samme fra år til år, og skal ikke legges ved eksamensoppgaven.

I tillegg til de generelle vurderingskriteriene, kan det være behov for å legge til oppgavespesifikke kriterier i selve eksamensoppgaven. Det er i slike tilfeller viktig at kriteriene skal hjelpe kandidaten til å besvare eksamensoppgaven best mulig. Slike kriterier kan være en del av oppgaveteksten.

7.3 Sjekkliste for faglig kvalitetssikring av vurderingskriterier

Det er utarbeidet en sjekkliste med refleksjonsspørsmål for å sikre kvaliteten i vurderingskriteriene. En mer detaljert sjekkliste finnes også i forfatterverktøyet.

1) Grunnlaget for vurdering

Grunnlaget for vurdering i fag er kompetansemålene i læreplanen i faget. Kompetansemålene skal forstås i lys av teksten «Om faget» i læreplanen.

- Er det noen kompetansemål/deler av læreplanen som ikke er mulig å prøve til skriftlig eksamen i faget?
- Favner kriteriene alle kompetansemålene som er mulig å prøve til eksamen?
- Ivaretar kriteriene kjerneelementene i faget?

2) Kompetansebegrepet

Sikrer kriteriene at det er kompetanse i tråd med kompetansebegrepet i LK20 som vurderes?

«Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.»

Dere kan lese mer om kompetansebegrepet her: [Kompetansebegrepet | udir.no](https://www.udir.no/kompetansebegrepet)

3) Beskrivelse av kompetanse

Er kriteriene en positiv beskrivelse av kompetanse? Det bør ikke være beskrivelser av mangler eller fravær av kompetanse.

4) Bruken av vurderingskriteriene

- Er kriteriene basert på dimensjoner som alltid vil bli prøvd til eksamen i faget, uavhengig av oppgaveutforming?
- Er kriteriene generelle nok til at de gir handlingsrom i utforming av eksamensoppgavene?

8. Sensur av eksamenssvar

Ved lokalt gitt skriftlig eksamen og sentralt gitt skriftlig eksamen med lokal sensur skal hvert eksamenssvar sensureres av to eksterne sensorer. Ansvarlig fylkeskommune har ansvar for å oppnevne sensorer. Sensorene skal vurdere eksamenssvarene i henhold til kompetansemålene i læreplanen. For alle fag med lokalt gitt skriftlig eksamen er det utarbeidet eksamensveiledning med vurderingskriterier. Eksamensveiledning finnes også i noen sentralt gitte eksamener med lokal sensur. Eksamensveiledningen finner dere her: [Søk i eksamensveiledninger \(udir.no\)](https://www.udir.no/eksamensveiledning)

8.1 Sensuren foregår i PAS (prøveadministrasjonssystemet)

Ved å logge dere på <https://eksamen.udir.no> ved hjelp av ID-Porten eller Feide får dere oversikt over:

- kandidater som skal vurderes

- navn og kontaktopplysninger til medsensor
- eksamensoppgaven
- eksamensveiledning
- mulighet for å melde mistanke om juks
- mulighet for å kontrollere plagiat i eksamenssvar

8.2 Eksamenssvar uten innhold eller mistanke om feil ved eksamenssvar

Hvis det er grunn til å tro at noe er galt med eksamenssvaret, for eksempel at en fil ikke kan åpnes, at kandidaten har levert feil fil, eller det vises til vedlegg som ikke ligger ved, må dere kontakte fylkeskommunen som har gitt dere oppdraget for hjelp. Dersom kandidaten har levert et eksamenssvar uten innhold, skal kandidaten få karakteren 1. Dere skal kun registrere *manglende besvarelse* i PAS dersom det ikke er levert noe eksamenssvar i det hele tatt.

8.3 Plagiatkontroll

Hvis dere mistenker uselvstendig bruk av kilder, kan plagiatkontrollen avsløre hvilken del av teksten om er gjenkjent enten fra internett eller fra plagiatleverandørens database. Sammen med deres faglige skjønn, kan plagiatrapporten i noen tilfeller være til hjelp i vurderingen. Det er viktig å være klar over at plagiat ikke er det samme som juks. En plagiatkontroll avslører kun graden av uselvstendighet. Det er kompetansen kandidaten viser i besvarelsen dere skal vurdere, i henhold til oppgaven og læreplanen.

8.4 Mistanke om juks

Bruk av hjelpemidler som ikke er tillatt eller kommunikasjon med andre defineres som juks ved eksamen. Dersom dere mistenker at kandidaten kan ha jukset på eksamen, skal dere melde fra om dette til skolen via PAS («jukseknappen»). Det er viktig å beskrive detaljert hvordan dere mener at kandidaten har jukset. Vis til konkrete eksempler. Bruk av KI og oversettelse er de største utfordringene. Merk at stor grad av plagiat i utgangspunktet ikke er juks. Det er en fordel at begge sensorer har samarbeidet om meldingen og at dere kan verifisere hverandres mistanker. Selv om dere mistenker juks, skal dere alltid sensurere eksamenssvaret og sette karakter som om kandidaten ikke har jukset.

I henhold til opplæringsforskriftens § 9-42 er det rektor som skal annullere eksamen til en elev dersom det oppdages juks eller forsøk på juks. Fylkeskommunen skal annullere eksamen for privatister eller de som har læretid i bedrift.

8.5 Individuell sensur og felles sensur

Når dere får tilgang til eksamenssvarene i PAS, skal dere først sensurere alle besvarelsene hver for dere og føre karakterforslag inn i PAS. Når dere begge har gjort dette, vil dere kunne se hverandres karakterforslag. Felles sensur skjer i de aller fleste tilfeller digitalt på Teams eller per telefon. Dersom dere ikke blir enige om karakter, er det sensor 2 som avgjør. Når sensuren er gjennomført, fører dere endelig karakter i PAS. Dersom dere i ettertid oppdager at en karakter er feilført, må dere kontakte fylkeskommunen som har ansvaret for sensuren.

Her kan dere lese mer om oppdraget som sensor:

[Sensurere eksamen | udir.no](https://udir.no)

[Til sensor/oppgaveprodusent - Novari IKS](#)